

فرجام صنعت

تامین اعتبار

اکونومیست / ۱۱ دسامبر ۱۹۹۹

ترجمه: قرام

در این مقاله در صدد هستیم نقش فناوری و نظریه پردازی را در شکل دهنده به آینده صنعت تامین اعتبار بررسی نماییم.

در مورد قراردادهای مرتبط با وضعیت آب و هوا، مخابرات و بیمه سود شرکتهای سهامی، بازارهای نو خاست و در حال شکل‌گیری ای وجود دارد. در عین حال گسترش و رواج فناوریهای موجود باعث سرعت پخشیدن به آهنگ نابسامانیها در میان موسسات مالی گردیده و فرصت این را که ریسکها سرانجام به دست کسانی افتد که تمايل بیشتری به قبول آنها دارند فراهم آورده است.

ابتدا به بازارهای جدید که در معرض ریسک قرار دارند توجه می‌کنیم. واضح است که آنها به کامپیوتر متکی هستند. لیکن اهمیت

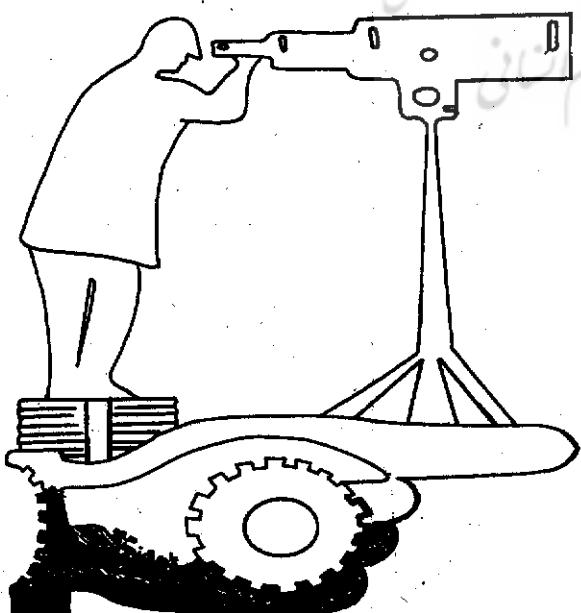
می‌توانند آن نوع ریسکی را که دقیقاً با شرایط آنها مطابقت داشته باشد، تقبل نمایند. آنچه گفته شد کمال ایده‌آل است که با هدف دستیابی به سطوح نوینی از کارایی، فن سالاران به آن می‌اندیشند. به راستی آیا چنین ایده‌آلی دست یافتنی است؟ پاسخ به این پرسش به انجام دو رشته تغیرات که تامین اعتبار نوین را دستخوش دگرگونی می‌نماید بستگی دارد. همانطور که در مقالات پیشین اشاره شد، موقتیهای توریک به متخصصین امور مالی امکان می‌دهد ابزارهای نوینی را اختراع و قیمت‌گذاری کنند. از دیگر سوی، فناوریهای رایانه‌ای و

ارتباطات راه دور نیز به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا به طرز بسیار کارآمدتری سرمایه‌های خود را تخصیص دهند. تیجه این توفیقات رشد انفجاری بازارها، معاملات و نوآوریهای فیزیکدانهای مالی تا این لحظه از توان بالقوه قراردادهای اختیار معامله و پیمان آتی، که از اجزاء مشکله مدیریت ریسک نوین است، استفاده نکرده‌اند. به عنوان مثال،

۵ ظرف بیست سال آینده متخصصین امور مالی موفق خواهند شد ریسک را از میان بردارند. چنین کاری موجب استحاله موسسات و ابزارهای مالی خواهد شد.

آقای بیل شارپ *Bill Sharpe* استاد داشگاه استانفورد (*Stanford*) کالیفرنیا از طرفداران «اقتصاد مالی هسته‌ای» است. تقریباً به مانند علم فیزیک هسته‌ای که با زگاه به ریزترین اجزای ماده به شناختی از جهان دست می‌یابد، می‌توان با تجزیه ابزارهای مالی به کوچکترین اجزای مشکله نیز، به شناخت قاطع و مستدلی در مورد نحوه قیمت‌گذاری و تخصیص حتی بغيرنجرین ریسکها نایل آمد. این رهیافت، که اساسی‌ترین صور و اشکال مطالبات و قراردادهای مالی را بررسی می‌کند، از شکل دهنده آتی به صنعت تامین اعتبار نوین می‌دهد. اگر به منظور مدلسازی و مدیریت تقریباً هر نوع ریسکی، از فن آوری نوین بهره‌برداری نگردد، در آن صورت مفهوم تامین اعتبار ذره‌ای نیز امری دشوار و بغيرنج خواهد شد. اما هر زمان که متخصصین امور مالی قادر شوند به اختیار خود از قید هر ریسک قابل تصوری رهایی یابند، آن موقع پاداشی بزرگ در انتظار آنها خواهد بود، زیرا از آن پس شرکتها خواهند توانست هر نوع ریسکی را به هر میزانی که مایل باشند کنار نهند.

به همین مسوال، سرمایه‌گذاران نیز

ایجاد پوشش خطر

(Hedging) برای خود در

مقابل تغییرات نرخ بهره،

با بی ثباتی (Volatile)

کمتری کسب سود نمایند.

به نحوی که برای

سرمایه گذاران با ارزشتر و

جدایتر گردند. با طرح

ایده‌ها و ابزارهای نوین هر

لحظه طول این جبهه در

حال گسترش است. تا

این بازار بیش از روش به کارگیری کامپیوتر به تاثیری که بر روی شرکتهای کار بر داردن بستگی دارد، پیش از به وجود آمدن پیشرفت‌های اخیر در تئوری مالی، یک شرکت نوعاً در مورد نحوه مدیریت ریسک از چند گزینه محدود استفاده می‌نمود. اما به تدریج، این شرکتها به منظور صیانت از خویش در مقابل نوسان قیمت‌ها و نرخهای بهره آغاز به خرید ابزارهای مشتقه نمودند. به عنوان مثال، آن دسته از موسسات مالی که در عرصه بین‌المللی فعالیت می‌کردند، بی بردنده که می‌توانند با

مشتقه مرتبط با وضعیت آب و هوا مورد دادوست قرار گرفته‌اند، که ارزش آنها همگام با نوسانهای دمای چهار شهر بزرگ آمریکا بالا و پایین می‌رفت. مقررات زیانی بازارهای انرژی آمریکا و اروپا موجب افزایش تقاضا برای این نوع ابزارها شده است. انعقاد این گونه قراردادها تاره ابتدای کار است. کشاورزان عادت کرده‌اند با استفاده از ابزارهای مشتقه از خود در مقابل ریسک‌های مالی مربوط به نوسان بهای کالاهای هرآقت نمایند.

البته با در نظر گرفتن پیشرفت‌های روز به روز نرخ آوری نوین در صنعت قامین اعتبار، برخی از ابزارهای مالی که امروز مناسب هستند، معکن است در آینده به ابزارهای منسوخی بدل شوند. به عنوان مثال، معکن است در آینده یک سری قراردادهای مرتبط با ریسک که پرداختهای مشخصی را عرضه می‌کنند، جانشین سهام گردد. یا امکان دارد قراردادهای وام شامل هزینه‌های اتفاقی (Contingencies)، که بر نرخ بهره موثرند، گرددند.

برای درک این امر، بهتر است مکانیزمی را که بر اساس آن هر شرکتی نوعاً تلاش می‌کند از خود در مقابل ضرر و زیان محافظت نماید، در نظر آورید: این مکانیزم همان ییمه است. در طول یک سال عادی، این شرکت با موانع و مشکلات کوچکی که زیانها و خسارات ناچیزی به بار می‌آورد مواجه خواهد شد (این شرکت انتظار دارد که این چنین مشکلات کوچکی به سراغش بیایند، درست به همان دلیلی که یک بانک انتظار دارد برعی از وامهایش سوخت شوند. بنابر این می‌توان این هزینه‌ها را «زیان مورد انتظار» نامید). حق ییمه‌هایی که به صورت پیش‌اپیش و به منظور پوشش این زیانهای مورد انتظار پرداخت می‌شوند معادل سپرده‌های بانکی (بدون بهره) دارای صرفه مالیاتی (Taxefficiency) هستند که در صورت بروز خسارت می‌توان از آن استفاده نمود. به عبارت دیگر، شرکت مورد نظر تمام انتظار دارد که بخش اعظم حق ییمه اعاده شود.

اکنون می‌توانید وسعت قراردادهای فرضی با تعداد روزهای کشت از دست رفته در طول یک فصل و یا کمی بارش مرتبط هستند را تصور کنید. گلایه صنعت قامین اعتبار می‌تواند از فنونی که به منظور مدیریت ریسک قیمت ساخته و پرداخته شده‌اند، در تعیین ریسک‌های تجاری که به نظر اجتناب‌ناپذیر می‌آیند، استفاده کند. چنین چیزی نوید این را می‌دهد که ریسک‌های مربوط به شرکتهای سهامی بزرگ درست به همان صورتی که فرآورده‌های مالی متداول، ریسک‌های موسسات مالی را از آنها دور کرده‌اند، عمل نمایند: با این حال، در اینجا به گونه‌ای یک نوع تعریف هم دیده می‌شود. هنگامی که متخصصین امور مالی ریسک‌های تجاری را به مثابه اوراق بهادر در اشکال

چندی پیش یک تولید کننده بسته در مورد ریسک وجود تابستانی سرد و خنک، که تقاضا برای بسته‌های او را کاهش می‌داد ناگزیر از تسليم بود، به همین منوال، شرکتهای برق نیز در طول زمستانهای ملایم متholm زیان می‌شوند، زیرا مصرف کنندگان، دستگاههای گرمایشی برقی خود را خاموش می‌کردن. ریسک مربوط به آب و هوای نامساعد امری اجتناب‌ناپذیر است، اما جادوگران مالی راهی برای گریز از آن یافته‌اند. طی چند سال گذشته، تجار و بازرگانان، معاملاتی به ارزش ۴ میلیارد دلار در خارج از بورس و در ارتباط با وضعیت آب و هوای انجام داده‌اند، که با خواسته‌های مشتریان مطابقت داشته است. از ماه سپتامبر سال جاری، در بورس کالای شیکاگو، ابزارهای

اما علاوه بر این، شرکتها ممکن است با بدیاریهای بسیار بزرگتر و پرهزینه‌تری نیز که برای مدیران چون کابوس هستند رویه رو گردند. احتمال اینکه فاجعه‌ای کل یک حرف را از بین بسیار اندک است. اما احتمال زیادی هست که بعضی حوادث به صورت جدی روی سودآوری تأثیر بگذارند، و بازارهای مالی از چنین چیزهای غیرمنتظره به شدت مستفرند. تحمل‌گران اوراق بهادران هنگامی که در صدد تنزیل سود غیرمنتظره‌ای هستند که فقط یک بار به وجود می‌آید، به محض مشاهده و احساس وجود زیان غیرمنتظره در آن، سراسیمه به وحشت می‌افتد. بنابر این از دیدگاه این شرکت، یک زیان غیرمنتظره می‌تواند حتی از آنچه به ظاهر دیده می‌شود نیز وخیمه باشد. چنین برداشتی انگیزه لازم را برای یک شرکت به وجود می‌آورد تا از هر نوع ریسکی که ذاتی حرفه اصلی شرکت نیست، دوری گزیند. به عنوان

مثال در سال گذشته، سازمان هوا فضای انگلیس (BAe) با پرداخت ۷۰ میلیون دلار بابت بیمه نامه توانست از فشار یک ریسک ۳ میلیارد پوندی (۴/۸ میلیارد دلاری) اجاره هواپیماها بر ترازنامه خود رهایی یابد. اتفاقاً شش هفته پس از انعقاد قرارداد بیمه توسعه BAe، سهام این سازمان به میزان ۱۵٪ عملکردی بهتر از بازار نشان داد. زیرا احتمالاً از بیمه‌نامه‌های این سازمان چنین پنداشته شده بود که سودآوری این سازمان نه به متغیرهای بی ارتباط با مسائل مالی بلکه به نحوه ساخت هواپیماها مربوط بوده است. خیلی از شرکتها به دنبال این نوع بیمه‌نامه هستند، اما در عین حال شرکتهای بیمه پیشرفته‌ای چون مارش و مک کلنان (Marsh McLennan)، سویس ری (SwissRe)، ای. آی. جی (AIG)، اکسل کپیتل (XICapital)، آسے (Aon) نیز سرگرم ترویج این نوع بیمه‌ها هستند. این موسسات بیمه در قیمت‌گذاری ریزترین احتمالات هر حادثه نمایند،

تسحری خاص دارند. همچنین شرکتهای بیمه نیز خواهان این هستند که بالفاف پیچ کردن حرفه بیمه‌گری سنتی خود، با استفاده از ابزارهای حفاظت مالی (نظیر قراردادهای

انروی) که سابقاً فقط در بازارهای سرمایه مرسوم بود، به بهبود این صنعت اقدام نمایند. البته از آنجایی که بین این ریسکها و ریسکهای عادی شرکتهای بیمه همبستگی خاصی وجود ندارد، شرکتهای بیمه می‌توانند به طرز موثری از آنها استفاده نمایند. با ایجاد چنین بسته‌ای، شرکت بیمه‌گذار موفق به ایجاد یک سبد سرمایه‌گذاری می‌گردد که برای سرمایه‌گذاران بسیار جذاب است. به تعبیر دیگر، این معاملات را می‌توان در قیاس با معاملات «برد-باخت» معاملات «برد-برد» نامید. این روند کلی را در حوزه تأمین اعتبار، انتقال ریسک جایگزین (ART) می‌نماید. ART موجب قرابت هر چه بیشتر بازارهای بیمه و سرمایه، که تقریباً هر کدام دارای فعالیتی مجزا هستند، شده است. مجموعه‌ای از فنون مختلف مدیریت ریسک و مدیریت عالی با این الگوی همگرایی تناسب یافته‌اند. همین ART به تنهای قدر است بینان صنعت مالی را زیرورو کند، چه بر سه به اینکه نیروی انتقلابی «ومی نیز در حال اجرای نقش باشد: تکنولوژیها، به خصوص مخابرات راه دور و کامپیوترها عواملی هستند که نسبت به این صنعت جکم عنصری خارجی را دارند، با قویتر شدن این فن‌آوریها، امکان اینکه بتوان اطلاعات و ایده‌های مختلف را در بین تعداد بیشتری از اشخاص با بهای تمام شده کمتری توزیع نمود میسر می‌گردد. بسیاری از مشاغل سنتی، از جمله تالار حراج کتابفروشیها تلاش می‌کنند نسبت به این فن‌آوریها عکس العمل نشان دهند. صنعت تأمین اعتبار نیز از این قاعده مستثنی نیست. فن‌آوری توین اطلاع‌رسانی، از قبل، تمایز موجود میان بخش‌های مختلف صنعت تأمین مالی نظیر بانکداری و بیمه را از میان برده است. با تکامل اینترنت، واسطه‌های مالی با خطر کاهش حاشیه سودهای خوبیش رویه رو بوده و الگوهای تجاری کاملاً جدید و

اعتصابات کارگری، بهره‌وری و شکست در اکتشاف معادن نفت و گاز در فرصتی مناسب، همانند داراییها و تعهدات کارگران، مشمول پوشش بیمه‌ای خواهد شد. علاوه بر این، موسسات، معاملات مالی خود را با مجموعه متنوعتری از موسسات دیگر منعقد خواهد کرد. به طور مثال، صندوقهای بازنیستگی معینی افق زمانی وسیعتری برخوردار خواهد بود؛ ولذا برای جذب ریسکهایی که ریشه در آینده دارند آمادگی بهتری خواهد داشت. آن زمان این صندوقها مستقیماً اقدام به فروش

CatEPUT شکل رمزی شده

عبارت Equity put Option است خواهد نمود، که به متنزه قرارداد مشتهای برای پوشش خطر برخی فجایع و یا بلایی مشخص (نظیر فرضا زلزله) است. اگر چنین چیزی به حقیقت بیوئند، در آن صورت شرکت بیمه شده حق خواهد

داشت سهام جدیدی را به قیمت تعیین شده به صندوق بازنیستگی بفروشد. در حال حاضر این چنین حالت‌های ایمنی سازی در مقابل فجایع، توسط سهام عادی تأمین می‌شوند، و روی همین اصل در آینده این نوع قراردادها به جایگزین نسبی سهامهای مذکور بدل خواهد شد. این مسایل برای واسطه گران مالی امروز خبر از به وجود آمدن آشوبها و نیز نوآوریها می‌دهد. ایجاد و مراقبت از آن دسته از فنون مهندسی و قیمت‌گذاری که جهت فعالیت در صنایع دارای حاشیه سود بالا در بازارهای پیچیده ART و در بیمه‌های سازمان یافته لازم هستند، بسیار گران و پرهزینه خواهد بود. اما فن‌آوری دارای این توان هست که مرزهای موجود میان بخش‌های مختلف دنیای مالی را از میان بردارد. اکنون بانکها تنها عرضه کنندگان

متفاوتی نیز در حال سر برآوردن هستند. به عنوان مثال، بانکداری آن لاین (اینترنت) را در نظر آورید. بخش اعظم کشش و گیرایی این رشته از بانکداری ناشی از ارزان بودن نسبی اطلاعات از طریق اینترنت در سراسر جهان در اختیار شماست، با وجود سیستمهای مقایسه هوشمند می‌توان چنین استباط کرد که کار جستجو برای یافتن بهترین قیمتها در هر لحظه معینی تقریباً فاقد هزینه است. علاوه بر این، مدیران دارایی‌های ماشینی و هوشمند، قادرند ابزارهای موجود را به منظور یافتن موردی که بهتر با وضعیت ریسک مطلوب سرمایه گذار

متناوب نیز آمده است. تا چند پیش، برای سصرف کنندگان خدمات جز پرداخت قیمتها گراف حق انتخاب دیگری متصور نبود. بانکها حتی از سپرده‌های مصرف کنندگان نیز استفاده کرده و از قابل آن سود عاید خود می‌کردند، در آینده بانکها از محل معاملات بانکی خود سود زیادی کسب خواهند کرد، چرا که سپرده‌های بانکی بهره‌ای تقریباً برابر با نرخ بهره راچ

آینده به کجا می‌رود؟ به یمن برخورداری از فن‌آوری، به خصوص به واسطه استفاده از اینترنت، صنعت تأمین اعتبار دارای توان بالقوه است تا هم از نظر پیچیدگی و هم از نظر میزان مشارکت خود را به سطوح نوینی برساند. می‌توان گفت تا حدودی سرنوشت مردان پول در دستهای خود آنهاست.

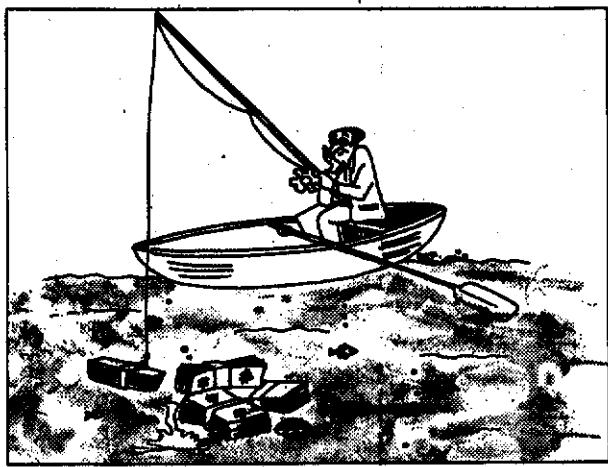
معینی مطابقت نماید، جستجو گشته. این فن‌آوریها به متخصصین امور مالی امکان می‌دهد که از حد اعلایی مهارت‌های خود در مورد ریسکها بهره‌برداری کنند. ارائه کنندگان ART و سایر موسسات با مهار اینترنت، ریسکهای موجود را به متنزه طبقه متفاوتی از اوراق بهادار بسته‌بندی خواهند کرد. این موسسات بخشی از ریسکها را خود تقلیل نموده و البته غالباً ریسکها را به سایر سرمایه‌گذاران خواهند فروخت. برنامه‌های بیمه شرکت‌های سهامی به صورت منظم رویدادهای اتفاقی غیر استاندارد را نیز، پوشش خواهند داد. اگرچه ممکن است حیرت‌انگیز باشد، ولیکن در آینده قراردادهای بیمه صرف پوشش خسارات را مشتمل نخواند شد، بلکه ناتوانی در کسب سود را نیز بیمه خواهند کرد. در آینده ریسکهای تجاری نظری می‌توانند بسیار گران و پرهزینه خواهد بود. اما فن‌آوری دارای این توان هست که مرزهای موجود میان بخش‌های مختلف دنیای مالی را از میان بردارد. اکنون بانکها تنها عرضه کنندگان

اعتبار نیستند. و یا شرکت‌های بیمه با بانک‌های سپرده گذاری بر سر ارایه خدمات به مشتریان خود از بخش شرکت‌های سهامی رقابت می‌کنند. صندوقهای امانی و بازنیستگی نیز، پادورزدن موسسات تخصصی اوراق بهادر، رأساً مبادرت به عرضه سهام سرمایه گذاری می‌نمایند. بیست سال بعد، بسیاری از بهترین موسسات مالی امروز، بیشتر متکی به سرمایه گذاری خواهند بود تا به سرمایه پولی، و مهارت‌های آنها، بیش از همه جا در زمینه طراحی بسته‌های سرمایه گذاری و بازاریابی پیشرفت خواهد کرد.

آن زمان سرمایه گذاران نیز عملکردهای خود را به سادگی نه بر مبنای بازده سرمایه خود، بلکه بر اساس اینکه چقدر ریسک پذیرفته‌اند، ارزیابی خواهند کرد. اگر این روزها به حقیقت بپیوندد، آن زمان بازارهای سرمایه به مستها درجه تکامل تئوریکی خود خواهند رسید. به واسطه متنوع سازی سرمایه گذاریها که از طریق اینترنت

میسر گردیده است، پاداشها و منافع نصیب کسانی خواهد شد که حاضر شده‌اند در زمینه بدترین سوژه‌ها و در خیمترين ایام اقدام به پذیرش ریسک نمایند. آن موقع به میزان بسیارهای موضوع سهیم شدن در ریسک مطرح خواهد بود، و بسیاری از ریسکها به دست سرمایه گذارانی خواهد افتاد که تمایلی بیش از سایرین داشته و بهتر از دیگران توان تحمل ریسک را دارند. در نهایت این تحولات سطح جدیدی از کارایی و ثبات را در اقتصاد جهانی باعث خواهد شد. متأسفانه باید گفت: عوامل متعددی وجود دارد که می‌تواند این صیافت را پیش از آغاز آن خراب کند که به پنج مورد آن اشاره می‌کنیم.

روکود: بین تامین اعتبار کارآمد و رشد اقتصادی رابطه‌ای مستقیم برقرار است. در واقع فقط هنگامی که فعالیتهای مالی به منزله بخشی از محصول ناخالص داخلی یک جامعه ترقی

سال گذشته موسسه تامین LTCM چه خواهد بود. لیکن نگرانی از یک شکست گسترده ممکن است منجر شود به اینکه واضعنه قانون بر روی فعالیتهای مالی فرامرزی محدودیتهای را اعمال کنند.

اطلاعات نامتقارن: باید در سرمایه گذاران اطمینان خاطر ایجاد شود که باطن آتجه در قالب ریسک به آنها فروخته می‌شود نامطلوب‌تر از ظاهر آن نیست. این امکان وجود دارد که مدیران موسسات در مقابل دریافت مبالغ کمتر، به وسوسه دچار شده و از ارائه اطلاعات خودداری کنند و یا ریسکهای در پیش روی را به غلط نمایش دهند.

اینده به کجا می‌رود؟ به یمن برخورداری از فناوری، به خصوص به واسطه استفاده از اینترنت، صنعت تأمین اعتبار دارای توان بالقوه است تا هم از نظر پیچیدگی و هم از نظر میزان مشارکت خود را به سطوح نوینی برساند. می‌توان گفت تا حدودی سرنوشت مردان پول در دستهای خود آنهاست. پاداشی که در انتظارشان است، بسیار درخشان و پر رزق و برق است. و تنها در صورتی که این مردان به زیاده‌رویهای آزمدنه از نوع LTCM دست بزنند، مطمئناً چنین پاداشی دست یافتنی است.

نیز به سکون و توقف تن خواهد داد. دولتها دولتها خشمگین از اینکه مهار و کنترل خود بر اجزای اصلی اختیارات حکومتی (مثلماً ناظرت بر ارزها یا وصول درآمدهای مالیاتی) را از دست می‌دهند، ممکن است بر سر راه نوآوریهای فنی و مالی مانع ایجاد نمایند. رسوایهای مالی، نظیر فروش محصول نامناسب به مشتریان ممکن است منجر به وضع مقررات خشن تر و سرکوب بازارها گردد. اسرار محترمانه و امنیت: بقای صنعت تأمین اعتبار جهانی بستگی به مقادیر عظیمی اطلاعات مربوط به مشتریان دارد. اگر از این اطلاعات سوءاستفاده شود، ممکن است به دلیل سلب اعتماد، دستیابی به بازار انبوه امکان پذیر نباشد. مشکلات مربوط به برقراری امنیت در اینترنت نیز خطری ویژه تلقی می‌شود.

ریسکهای سیستمی: در عمل، برخی از فناوریهای نوین تلاش می‌کنند ابهامهای بسیار مهم را تحت کنترل خود در آورند. اگر این فناوریها توفیق یابند، در آن هنگام اقتصاد جهانی از ثبات پیشتری برخوردار خواهد شد. لیکن اگر شکست بخورند، فاجعه‌ای اقتصادی در پی آن خواهد آمد. هیچ کس نمی‌داند واکنش بازارها نسبت به انفجاری به مراتب بزرگتر از مثلاً فاجعه سقوط ۳ میلیارد دلاری